
Regulamin aplikacji adwokackiej oraz kształcenia i egzaminu aplikantów adwokackich

Palestra 7/7-8(67-68), 141-149

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

adwokatów obowiązanych do opłacania składek na potrzeby izby, odmienne bowiem załatwienie tej sprawy prowadziłoby do uiszczenia składek za zwolnionych od nich adwokatów przez pozostałych kolegów, co oczywiście nie miałyby żadnego uzasadnienia.

C. Regulamin aplikacji adwokackiej oraz kształcenia i egzaminu aplikantów adwokackich

zatwierdzony decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lipca 1963 r.

I. Postanowienia ogólne

§ 1

Celem aplikacji adwokackiej jest przygotowanie aplikantów adwokackich do należytego, zgodnego z założeniami ustawy o ustroju adwokatury wykonywania zawodu adwokackiego.

§ 2

Aplikacja adwokacka polega zwłaszcza m. in. na:

- a) praktycznym zaznajamianiu się z zasadami wykonywania zawodu adwokackiego i ze wszystkimi czynnościami wchodzącymi w jego zakres.
- b) wykonywaniu zleczanych aplikantowi przez kierownika zespołu lub patrona zajęć i ćwiczeń praktycznych.
- c) obowiązkowym uczestnictwie w zajęciach szkoleniowych organizowanych przez radę adwokacką.

II. Praca i szkolenie aplikantów w zespołach adwokackich

§ 3

Kierownik zespołu adwokackiego, do którego aplikant został przydzielony, wyznacza jednego z członków zespołu jako adwokata-patrona, pod którego kierunkiem aplikant odbywa aplikację adwokacką.

Patronem aplikanta adwokackiego może zostać adwokat, który ma co najmniej pięcioletni staż w wykonywaniu zawodu adwokackiego i daje pod względem zawodowym rękojmię należytego przygotowania aplikanta do zawodu adwokackiego.

§ 4

O wyznaczeniu patrona kierownik zespołu zawiadamia niezwłocznie radę adwokacką, której dziekan w ciągu 14 dni od daty otrzymania przez radę zawiadomienia może nie wyrazić zgody na osobę proponowanego patrona.

§ 5

Okres odbywania praktyki pod kierunkiem jednego patrona powinien być nie krótszy niż sześć miesięcy i nie dłuższy niż rok.

W wyjątkowych wypadkach dziekan może ten okres skrócić lub przedłużyć.

§ 6

Aplikanci adwokacy otrzymują wynagrodzenie przez cały czas odbywania aplikacji w zespole adwokackim od daty faktycznego jej rozpoczęcia, stwierdzonej przez kierownika zespołu.

§ 7

Prawo aplikanta do wynagrodzenia wygasa:

- a) z upływem miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym aplikant adwokacki zdał egzamin adwokacki,
- b) z upływem miesiąca kalendarzowego, w którym aplikant adwokacki nie zdał ponownie egzaminu adwokackiego lub bez usprawiedliwionej przyczyny do egzaminu nie przystąpił.

§ 8

Wysokość wynagrodzenia aplikantów adwokackich ustala Naczelna Rada Adwokacka.

§ 9

W okresie usprawiedliwionego niewykonywania obowiązków przez aplikanta adwokackiego należy mu się wynagrodzenie w tych wszystkich wypadkach, w których ustawodawstwo pracy nakazuje zapłatę wynagrodzenia pracownikom umysłowym. Ponadto aplikant korzysta z płatnego urlopu według przepisów tego ustawodawstwa.

Aplikantowi adwokackiemu zawieszonemu tymczasowo dyscyplinarnie w czynnościach zawodowych należy wypłacać w okresie tymczasowego zawieszenia, nie dłużej jednak niż przez 3 miesiące, połowę pobieranego wynagrodzenia; w razie prawomocnego uniewinnienia lub umorzenia postępowania dyscyplinarnego należy aplikantowi wypłacić wyrównanie do pełnego uposażenia za cały okres tymczasowego zawieszenia.

§ 10

Dziekan rady adwokackiej może przenieść aplikanta adwokackiego do innego zespołu w tej samej miejscowości po uprzednim zasięgnięciu opinii kierowników obu zainteresowanych zespołów oraz po wysłuchaniu wyjaśnień aplikanta adwokackiego.

Przeniesienie aplikanta adwokackiego do zespołu adwokackiego w innej miejscowości wymaga uchwały rady adwokackiej.

§ 11

W okresie aplikacji aplikant obowiązany jest:

- a) opracowywać — na zlecenie patrona — pisma i wnioski oraz korespondencje w prowadzonych przez patrona sprawach,

- b) przeglądać i badać w sądach i urzędach akta w sprawach prowadzonych przez patrona.
- c) w miarę możliwości asystować przy przyjmowaniu klientów przez patrona i przy występowaniu patrona przed sądami,
- d) zastępować patrona w prowadzonych przez niego sprawach z mocy udzielonego przez niego upoważnienia do zastępstwa.

Patron może zlecić aplikantowi zastąpienie innego członka zespołu z mocy upoważnienia udzielonego przez tegoż członka w danej sprawie.

§ 12

W wyjątkowych wypadkach, lecz nie wcześniej niż po odbyciu połowy aplikacji, aplikant może za zezwoleniem rady adwokackiej podjąć się pracy na stanowisku radcy prawnego; zezwolenie może być udzielone tylko na objęcie jednego radcostwa i najwyżej w zakresie połowy etatu radcy prawnego.

§ 13

Adwokat-patron obowiązany jest co najmniej raz w miesiącu zlecać pozostającemu pod jego patronatem aplikantowi opracowanie pism procesowych (pozew, wnioski, rewizja, zażalenie itp.). Projekty ważniejszych opracowanych przez aplikanta pism powinny być — z ewentualnymi uwagami patrona — przechowywane w zespole w specjalnej teczce założonej dla danego aplikanta.

§ 14

Z upływem każdego półrocza aplikacji adwokat-patron składa sprawozdanie z przebiegu aplikacji, wykazując liczbę i rodzaj sporządzanych przez aplikanta opracowań pisemnych oraz liczbę i rodzaj zastępstw sądowych.

W tym celu aplikant adwokacki obowiązany jest prowadzić dziennik, w którym powinny być zapisywane wszystkie zastępstwa w sądach i urzędach oraz ważniejsze czynności i prace wykonane przez niego na zlecenie patrona.

Sprawozdania patrona z przebiegu aplikacji składane są do teczki, o której mowa w § 13 niniejszego regulaminu.

§ 15

Kierownik zespołu obowiązany jest czuwać nad prawidłowym przebiegiem aplikacji i przynajmniej raz w miesiącu odbyć z aplikantem rozmowę na temat wykonywanych przez aplikanta prac i czynności, a zwłaszcza zastępstw sądowych.

Kierownik zespołu powinien również sprawdzać, czy aplikant interesuje się prasą prawniczą, wydawnictwami prawniczymi, orzecznictwem oraz wydarzeniami politycznymi i pracą społeczną, a w razie potrzeby udzielać aplikantowi niezbędnych poleceń.

§ 16

Udzielając aplikantowi upoważnienia do zastępstwa w sprawie, adwokat-patron lub inny członek zespołu, którego aplikant ma zastępować, obowiązany jest omówić z aplikantem dokładnie sprawę i wiążące się z nią zagadnienia prawne oraz wnioski, jakie aplikant ma zgłosić na rozprawie.

§ 17

Upoważnienie do zastępstwa nie uprawnia aplikanta adwokackiego do podpisywania w imieniu zastępowanego adwokata pism procesowych.

§ 18

Adwokat-patron obowiązany jest sprawdzać sposób i poziom wystąpień aplikanta na rozprawach, a zwłaszcza, czy zastępujący go aplikant wykazuje dostateczną znajomość prawa oraz zasad wykonywania zawodu.

§ 19

Aplikant adwokacki obowiązany jest uczestniczyć we wszystkich zebraniach członków zespołu, do którego został przydzielony.

§ 20

Do obowiązków wizytatorów kontrolujących działalność zespołów należy również zbadanie teczek założonych w zespole dla aplikantów adwokackich i ustalenie, czy przepisy niniejszego regulaminu są należycie przestrzegane.

Spostrzeżenia swoje wizytator zaznacza w protokole wizytacji.

§ 21

Po ukończeniu aplikacji kierownik zespołu obowiązany jest złożyć radzie adwokackiej na piśmie ogólną opinię o aplikancie adwokackim.

III. Zajęcia szkoleniowe

§ 22

Sprawując ogólne kierownictwo kształcenia aplikantów adwokackich, rada adwokacka deleguje do bezpośredniego nadzoru nad przebiegiem kształcenia jednego ze swych członków.

§ 23

Aplikant obowiązany jest uczęszczać regularnie na zajęcia szkoleniowe organizowane przez radę adwokacką. Zatrudnianie aplikantów w dni przeznaczone na te zajęcia jest niedopuszczalne.

§ 24

Organizowane przez radę adwokacką zajęcia szkoleniowe obejmują pełny okres aplikacji. Rada adwokacka ustala program zajęć, liczbę grup szkoleniowych i listę wykładowców oraz wyznacza kierowników poszczególnych grup.

§ 25

Ustalając program zajęć szkoleniowych w zakresie przewidzianym w § 47, rada adwokacka powinna szczególnie nacisk położyć na prowadzenie zajęć systemem seminaryjnym oraz w formie ćwiczeń praktycznych.

§ 26

Zajęcia szkoleniowe organizowane przez rady adwokackie dla aplikantów adwokackich powinny być rozpoczynane z dniem 1 września i trwać do dnia 1 lipca każdego roku.

Zajęcia szkoleniowe odbywają się raz w tygodniu w rozmiarze od 4 do 6 godzin.

§ 27

W każdej grupie szkoleniowej powinny być co roku przeprowadzone kolokwia z przedmiotów ustalonych decyzją członka rady adwokackiej sprawującego ogólny nadzór nad szkoleniem.

Kolokwia przeprowadzają właściwi wykładowcy z udziałem — w miarę możliwości — kierownika grupy szkoleniowej. Wyniki kolokwii są dołączane do akt osobowych aplikanta.

§ 28

Przy ustalaniu listy wykładowców rada adwokacka powołuje ich przede wszystkim spośród adwokatów członków danej izby z uwzględnieniem ich specjalizacji, w razie jednak potrzeby może powierzyć prowadzenie zajęć szkoleniowych w zakresie danego przedmiotu osobie nie będącej adwokatem, która ma odpowiednie przygotowanie teoretyczne i praktyczne.

§ 29

Zajęcia szkoleniowe organizowane przez radę adwokacką powinny być prowadzone w mieście, które jest siedzibą rady.

Koszty przejazdu na zajęcia aplikantów i wykładowców zamieszkałych poza siedzibą rady adwokackiej pokrywa rada z centralnego funduszu szkoleniowego.

§ 30

Z upływem każdego roku szkoleniowego kierownik grupy składa członkowi rady powołanemu do sprawowania bezpośredniego nadzoru nad szkoleniem aplikantów adwokackich szczegółowe sprawozdanie z przebiegu i wyników szkolenia.

Na podstawie tych sprawozdań członek rady powołany do sprawowania bezpośredniego nadzoru nad szkoleniem sporządza sprawozdanie ogólne, które dziekan przedstawia potem radzie adwokackiej.

§ 31

W celu ulepszenia metod szkolenia, usuwania niedociągnięć w szkoleniu lub wprowadzenia zmian rada adwokacka albo członek rady powołany do bezpośredniego nadzoru nad szkoleniem zwołuje w miarę potrzeby ogólne zebranie kierowników grup z udziałem lub bez udziału wykładowców.

IV. Egzamin adwokacki

§ 32

Celem egzaminu adwokackiego jest sprawdzenie, czy aplikant jest należycie przygotowany do samodzielnego wykonywania zawodu adwokackiego, przede wszystkim zaś, czy poza znajomością przepisów prawnych posiada umiejętność praktycznego ich stosowania.

§ 33

Do egzaminu adwokackiego może być dopuszczony aplikant adwokacki, który ma ukończoną aplikację adwokacką.

Do czasu aplikacji adwokackiej nie zalicza się okresu, w którym aplikant adwokacki bez usprawiedliwienia faktycznie nie wykonywał ciężących na nim obowiązków.

Okres usprawiedliwionego niewykonywania obowiązków przekraczający jedno-razowo 1 miesiąc nie podlega zaliczaniu do ustawowego okresu aplikacji. Jedynie w wyjątkowych wypadkach rada adwokacka może zaliczyć dłuższy niż miesiąc lecz nie przekraczający 3 miesięcy okres usprawiedliwionego niewykonywania przez aplikanta obowiązków.

§ 34

O dopuszczeniu do egzaminu adwokackiego decyduje w drodze uchwały rada adwokacka.

§ 35

Po powzięciu przez radę adwokacką uchwały o dopuszczeniu aplikanta adwokackiego do egzaminu na najbliższej sesji egzaminacyjnej przysługuje temuż aplikantowi miesięczny płatny urlop przedegzaminacyjny.

§ 36

Egzamin adwokacki odbywa się przed komisją egzaminacyjną.

W skład komisji wchodzi 5—7 adwokatów powołanych przez radę adwokacką oraz delegat Ministra Sprawiedliwości i delegat Naczelnej Rady Adwokackiej.

Komisji przewodniczy jeden z jej członków wyznaczony przez radę adwokacką.

§ 37

Przy egzaminie adwokackim może być obecny kierownik zespołu lub delegowany przez niego członek zespołu, w którym aplikant odbywał ostatnio aplikację.

§ 38

Na wniosek właściwej rady adwokackiej Naczelna Rada Adwokacka może wyrazić zgodę na odbycie egzaminu adwokackiego przez aplikantów danej izby przed komisją egzaminacyjną innej rady adwokackiej. W tym wypadku rada adwokacka, na której wniosek mają być egzaminowani aplikanci danej izby, może delegować swego przedstawiciela. Wchodzi on dodatkowo w skład komisji egzaminacyjnej.

§ 39

Egzamin adwokacki jest pisemny i ustny.

Przerwa między egzaminem pisemnym a egzaminem ustnym nie może trwać dłużej niż dwa tygodnie.

§ 40

Egzamin pisemny trwa dwa dni. W jednym z nich zdający opracowuje temat z zakresu prawa karnego, a w drugim — z zakresu prawa cywilnego.

Tematy prac zdający otrzymuje na piśmie.

§ 41

Egzamin pisemny odbywa się pod nadzorem co najmniej 2 delegatów rady adwokackiej.

§ 42

Aplikantowi zdającemu egzamin pisemny — poza posługiwaniem się tekstami ustaw, komentarzami i zbiorami orzeczeń — nie wolno korzystać z żadnej innej pomocy, a w szczególności nie wolno mu porozumiewać się z innymi zdającymi lub z osobami z zewnątrz.

Jeżeli nadzorujący egzamin delegat rady adwokackiej stwierdzi w tym względzie uchybienie ze strony zdającego, spíše o tym protokół i przedstawi go przewodniczącemu komisji.

§ 43

Czas do opracowania tematu na egzaminie pisemnym nie może przekraczać 7 godzin.

Opracowany temat wręcza zdający nadzorującemu delegatowi rady adwokackiej, który po sprawdzeniu, czy praca jest zaopatrzona w podpis zdającego, zaznaczy na wypracowaniu godzinę oddania i stwierdzi ją własnym podpisem.

§ 44

Oceny prac pisemnych dokonują dwaj członkowie komisji egzaminacyjnej, w których każdy wystawia swą ocenę oddzielnie. W razie rozbieżności ocen ostateczną ocenę pracy ustala komisja egzaminacyjna.

Wyniki ocenia się następująco: bardzo dobrze, dobrze, dostatecznie i niedostatecznie.

Otrzymanie przez aplikanta stopnia niedostatecznego za pracę pisemną zarówno z prawa karnego, jak i z prawa cywilnego powoduje uznanie przez komisję egzaminu za złożony z wynikiem niedostatecznym.

§ 45

Egzaminy ustne należy rozpoczynać o godz. 9 i kończyć nie później niż o godzinie 19 z przerwą dwugodzinną.

§ 46

Aplikanci zdają egzamin ustny pojedynczo lub po dwóch, w terminie ustalonym przez radę adwokacką i podanym do wiadomości zainteresowanych przynajmniej na 3 dni przed terminem egzaminu.

§ 47

Egzamin ustny obejmuje:

- 1) prawo cywilne materialne łącznie z prawem pracy,
- 2) prawo cywilne formalne,
- 3) prawo karne materialne,
- 4) prawo karne formalne,

- 5) prawo administracyjne łącznie z prawem podatkowym i prawem ubezpieczeń społecznych,
- 6) prawo gospodarcze,
- 7) zagadnienia ideologiczne,
- 8) ustrój adwokatury i zasady wykonywania zawodu oraz ustrój organów wymiaru sprawiedliwości.

§ 48

Członkom komisji egzaminacyjnej przysługuje prawo zadawania zdającemu pytań ze wszystkich dziedzin, w których zakresie odbywa się egzamin.

§ 49

Przy zadawaniu zdającemu pytań członkowie komisji egzaminacyjnej powinni dążyć do sprawdzenia umiejętności samodzielnego myślenia i rozstrzygnięcia zagadnień praktycznych przez zdającego.

§ 50

Egzamin ustny poszczególnego aplikanta nie powinien trwać dłużej niż 2 godziny.

§ 51

Komisja egzaminacyjna prowadzi protokół egzaminu oddzielnie dla każdego zdającego, wystawiając osobno oceny z każdego przedmiotu oraz ocenę ogólną. W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

§ 52

Oceny niedostateczne z dwóch przedmiotów na egzaminie ustnym lub z jednego przedmiotu na egzaminie ustnym i z jednego na egzaminie pisemnym powodują uznanie całego egzaminu za złożony z wynikiem niedostatecznym.

§ 53

Nie usprawiedliwione odstępianie aplikanta od ustnego egzaminu adwokackiego, po odbyciu egzaminu pisemnego, jest równoznaczne ze złożeniem egzaminu z wynikiem niedostatecznym.

§ 54

Wynik egzaminu adwokackiego przewodniczący komisji ogłasza zdającemu bezpośrednio po ukończeniu egzaminu i po ustaleniu oceny przez komisję.

§ 55

Powtórzenie egzaminu zakończonego wynikiem niedostatecznym nie może nastąpić wcześniej niż po upływie 6 miesięcy.

Termin ponownego egzaminu wyznacza komisja egzaminacyjna w okresie nie dłuższym niż rok od daty poprzedniego egzaminu.

§ 56

Od decyzji komisji egzaminacyjnej nie przysługuje odwołanie.

V. Samorząd aplikancki

§ 57

Aplikanci każdej izby wybierają spośród siebie delegata, który utrzymuje stały kontakt z dziekanem i z członkiem rady adwokackiej sprawującym bezpośredni nadzór nad szkoleniem aplikantów adwokackich.

W izbach liczących powyżej dwudziestu aplikantów adwokackich aplikanci wybierają trzech delegatów.

§ 58

Zadaniem delegatów jest czuwanie nad przestrzeganiem przez aplikantów dyscypliny zajęć szkoleniowych oraz organizowanie w razie potrzeby samopomocy koleżeńskiej, jak również różnych form współzycia zbiorowego aplikantów w izbie.

§ 59

Wszelkie wnioski dotyczące tak szkolenia zawodowego, jak i innych spraw delegaci przedstawiają radzie adwokackiej za pośrednictwem członka tejże rady sprawującego bezpośredni nadzór nad szkoleniem aplikantów adwokackich.

Przepisy końcowe

§ 60

Przepisy działu II niniejszego regulaminu o pracy i szkoleniu aplikantów w zespołach adwokackich stosuje się odpowiednio do aplikantów adwokackich odbywających aplikację u adwokatów wykonujących zawód indywidualnie, patrona jednak w tym wypadku wyznacza dziekan rady adwokackiej.

§ 61

Niniejszy regulamin wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia go przez Ministra Sprawiedliwości.

Jednocześnie traci moc Regulamin kształcenia aplikantów adwokackich i egzaminu adwokackiego uchwalony przez Naczelną Radę Adwokacką dnia 13.XII.1958 r. („Palestra” nr 2—3/1959, s. 124 i nast.).